

ส่วนที่ 2 ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน

1. เรื่อง การพยาบาลทารกน้ำหนักตัวน้อยที่มีภาวะหายใจเร็วชั่วคราว
2. ระยะเวลาที่ดำเนินการ ตั้งแต่วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2564 ถึงวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2564 รวมระยะเวลาดูแล 9 วัน
3. ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

ทารกแรกเกิดน้ำหนักตัวน้อย (Low birth weight infant) หมายถึง

ทารกแรกเกิดน้ำหนักตัวน้อย (Low birth weight infant) เป็นทารกแรกเกิดที่มีภาวะเสี่ยงกลุ่มหนึ่ง หมายถึงทารกที่มีน้ำหนักแรกเกิดน้อยกว่า 2,500 กรัม ทารกน้ำหนักตัวน้อยแบ่งได้เป็น 3 กลุ่ม ตามความสัมพันธ์ระหว่างน้ำหนักและอายุครรภ์คือ (ณชนันท์ ชีวานนท์, 2565)

- Preterm and appropriate for gestational age (AGA)
- Preterm and small for gestational age (SGA)
- Term and SGA (อายุครรภ์ 37 สัปดาห์)

Term SGA Infant คำจำกัดความ

ทารกที่มีน้ำหนักแรกเกิดต่ำกว่า 2 SD ของน้ำหนักเฉลี่ยของอายุครรภ์หรือต่ำกว่า 10 percentile ปัจจุบันที่สัมพันธ์กับทารก SGA มีดังนี้ (เกรียงศักดิ์ จีระแพทย์, 2560)

1. ปัจจัยในมารดา เช่น

- ขนาดร่างกายของแม่ แม่ตัวเล็กมีโอกาสสูงในการให้กำเนิดลูกที่ตัวเล็ก
- อายุ เชื้อชาติ
- แม่ที่ไม่ได้แต่งงาน
- การอยู่ในชั้นบรรยากาศที่สูง (high altitude)
- มารดามีน้ำหนักตัวน้อยก่อนตั้งครรภ์(เช่น ขาดอาหาร)
- ปัจจัยที่มีขัดขวางการไหลของเลือดและออกซิเจนสู่รก
- โรคเรื้อรังเช่น โรคหัวใจ โรคไต ความดันสูง (เรื้อรัง หรือ preeclampsia)โรคปอด การสูบบุหรี่ เบาหวาน

การได้รับ teratogens ได้แก่แอลกอฮอล์ยาเสพติด

2. ความผิดปกติของรก

- ความผิดปกติของหลอดเลือด
- ครรภ์แฝด
- การผิดปกติของรก

3. ปัจจัยทารกในครรภ์

- ทารกปกติแต่น้ำหนักน้อยจากแม่ตัวเล็ก-การตั้งครรภ์แฝด
- ความผิดปกติของโครโมโซม-การติดเชื้อแต่กำเนิด เช่น rubella, cytomegalovirus

ส่วนที่ 2 ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน (ต่อ)

ปัญหาที่พบในทารก term SGA มีดังนี้ (เกรียงศักดิ์จีระแพทย์, 2560)

- ความพิการแต่กำเนิด
- Perinatal depression
- ภาวะสูดสำลักซีเทา
- เลือดออกในปอด
- ภาวะความดันเลือดในปอดสูง (persistent pulmonary hypertension)
- ความดันโลหิตต่ำ
- น้ำตาลในเลือดต่ำจาก glycogen storage น้อย
- แคลเซียมในเลือดต่ำ
- ภาวะอุณหภูมิกายต่ำจากไขมันใต้ผิวหนังน้อย
- Polycythemia

การพยาบาลทารกแรกเกิดน้ำหนักตัวน้อย

การพยาบาลทารกแรกเกิดน้ำหนักตัวน้อย ตามแนวคิดของหลักการดูแลทารกแรกเกิด 7 ประการ มาเป็นพื้นฐานได้ดังนี้ (ณชนันท์ ชีวานนท์, 2565)

1. การดูแลอุณหภูมिर่างกายให้อยู่ที่ 37 องศาเซลเซียส

1.1 ห้องผู้ป่วยควรเป็นห้องปรับอากาศที่สามารถปรับอุณหภูมิ ให้คงที่กระแสมไม่พัดผ่าน ตำแหน่งที่ทารกนอน เพื่อให้ทารกมีอุณหภูมิกายคงที่ควบคุมอุณหภูมิห้องไว้ที่ 26-28 องศาเซลเซียส โดยมี การติดตั้งเครื่องวัดอุณหภูมิไว้ตลอดเวลา

1.2 มีแหล่งให้ความอบอุ่นแก่ทารกเช่น เครื่องให้ความอบอุ่นโดยการแผ่รังสี (radiant warmer) สามารถให้ความอบอุ่นบริเวณที่ทารกนอนได้ไม่ต่ำกว่า 35 องศาเซลเซียส

1.3 จัดให้ทารกนอนบนผ้าแห้งที่อุ่นหรือวางบนอमारดาแล้วใช้ผ้าคลุมตัวทารก

1.4 วัดอุณหภูมิกายทารกเมื่อแรกรับ และวัดทุก 30 นาทีจนกว่าอุณหภูมิกายจะคงที่ดูแล้ววัด อุณหภูมิกายโดยวัดทาง ทวารหนักให้อยู่ที่ 37 องศาเซลเซียส หลังจากนั้นวัดอุณหภูมิต่อ ทุก 4 ชั่วโมง และถ้าหากพบอุณหภูมิต่ำกว่า 36.5 องศาเซลเซียส ให้นำทารกไปให้ความอบอุ่นจากเครื่องให้ความอบอุ่นโดยการแผ่รังสี (radiant warmer)

1.5 ในการวัดและการบันทึกอุณหภูมิกายของทารก ต้องบันทึกอุณหภูมิกายของเครื่องให้ความอบอุ่นและอุณหภูมิกายของ ห้องที่ทารกอยู่ด้วยเสมอเพื่อช่วยในการวินิจฉัยสาเหตุที่ทำให้อุณหภูมิกายของทารกเปลี่ยนแปลง

2. การดูแลทางเดินหายใจให้โล่ง และออกซิเจนในเลือดปกติ

2.1 จัดทารกให้นอนในท่าลำคอเหยียดตรง (neutral position) โดยใช้ผ้าหนุนที่หลัง

2.2 ประเมินอัตราการเต้นของหัวใจว่ามีความสม่ำเสมอและอยู่ในเกณฑ์ปกติหรือไม่ (อัตราการเต้นของหัวใจปกติ 120-160 ครั้งต่อนาที)

2.3 ประเมินลักษณะการหายใจที่ผิดปกติและตรวจนับอัตราการหายใจว่าอยู่ในเกณฑ์ปกติ หรือไม่ (อัตราการหายใจปกติ 40-60 ครั้งต่อนาที)

2.4 ดูแลทางเดินหายใจโล่งตลอดเวลา เมื่อมีเสมหะมากให้ดูดเสมหะออกเพื่อป้องกัน ภาวะทางเดินหายใจอุดตัน

ส่วนที่ 2 ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน (ต่อ)

การพยาบาลทารกแรกเกิดน้ำหนักตัวน้อย (ต่อ)

2.5 สังเกตและประเมินภาวะทางเดินหายใจอุดกั้น จากสีผิวริมฝีปาก ปลายมือปลายเท้า หรือ จากเครื่องวัดความอิ่มตัวของออกซิเจนในเลือด (oxygen saturator) เพื่อประเมินภาวะพร่องออกซิเจน

2.6 เมื่อประเมินทารกแล้วพบว่ามีความพร่องออกซิเจน พิจารณาให้ทารกได้รับออกซิเจน ทางหน้ากากหรือทางท่อ โดยเปิดอัตราการไหลของออกซิเจน 5 ลิตรต่อนาทีหรือตามแผนการรักษา

3. การป้องกันการติดเชื้อ

3.1 ควบคุมไม่ให้มีลมจากภายนอกพัดเข้ามาภายในหอผู้ป่วยเพื่อลดการติดเชื้อในหอผู้ป่วย

3.2 จัดสถานที่สำหรับล้างมือให้บุคลากรและมารดาอย่างเพียงพอและใช้ผ้าเช็ดมือชนิดที่ ใช้ครั้งเดียวแล้วนำไปทำ

ความสะอาดใหม่

3.3 บุคลากรไม่ใส่เครื่องประดับขณะปฏิบัติงาน และล้างมือก่อนสัมผัสทารกทุกครั้ง

3.4 อุปกรณ์ที่ใช้กับทารกต้องใช้เฉพาะคนและต้องผ่านการฆ่าเชื้อทุกครั้ง

3.5 ให้การพยาบาลอย่างนุ่มนวลระมัดระวังการทำลายผิวหนังของทารกเพื่อป้องกันการติดเชื้อจากบาดแผลเพราะผิวหนังเป็นสิ่งที่ขัดขวางต่อการติดเชื้อ

4. การให้อาหารได้แก่การให้นมแม่หรือสารน้ำในกรณีที่รับนมไม่ได้

4.1 ส่งเสริมการให้นมแม่หากให้ดูดนมจากเต้าไม่ได้ต้องส่งเสริมให้มารดาบีบน้ำนมเพื่อป้อนทารก หากทารกไม่สามารถเริ่มนมได้ภายใน 4 ชั่วโมง ต้องพิจารณาให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำใน ปริมาณ 40-65 มิลลิกรัมต่อกิโลกรัม ต่อวัน

4.2 ติดตามน้ำหนักตัวของทารกโดยชั่งน้ำหนักของทารกทุกวันในเวลาเดียวกัน

5. การรักษาเฉพาะโรคเมื่อมีการเจ็บป่วย

6. การดูแลด้านพัฒนาการโดยให้ทารกอยู่ในที่เงียบและมีด หลีกเสี่ยงการรบกวนทารก

6.1 ควบคุมความสว่างโดยการปิดไฟในหอผู้ป่วยบางจุด และ/หรือการคลุมตู้อบ

6.2 ควบคุมระดับความดังในหอผู้ป่วยและความดังของอุปกรณ์ทางการแพทย์ขณะเครื่อง กำลังทำงาน

6.3 จัดทำนอนของทารกให้อยู่ในท่าที่เหมือนอยู่ในครรภ์มารดา

6.4 รบกวนทารกให้น้อยที่สุดวางแผนกิจกรรมการพยาบาลให้เสร็จสิ้นในครั้งเดียว เพื่อช่วยให้ทารกได้พักผ่อนได้มากขึ้น

6.5 ส่งเสริมให้มารดาอุ้ม สัมผัสและพูดคุยกับบุตร

7. การส่งเสริมการสร้างสายสัมพันธ์ระยะ 40 นาทีแรกหลังคลอดถือเป็นระยะที่มีความสำคัญมาก (sensitive period) ของการสร้างสายสัมพันธ์จึงต้องส่งเสริมให้แม่ได้อยู่กับลูกเร็วที่สุด ให้พ่อแม่ได้อยู่ด้วยกันมีส่วนร่วมในการ ดูแลทารกในการสร้างสายสัมพันธ์จึงต้องส่งเสริมให้แม่ได้อยู่กับลูกเร็วที่สุด ให้พ่อแม่ได้อยู่ด้วยกันมีส่วนร่วมในการ ดูแลทารกในบรรยากาศของความเป็นมิตรรับรู้ว่าเป็นส่วนสำคัญเกี่ยวกับการรอดชีวิตของลูก เลี่ยงการให้นมผสมและการงดนม เพื่อส่งเสริมเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ลดการติดเชื้อ ป้องกันทารกถูกทอดทิ้ง ทารกกลับบ้านได้เร็วขึ้นและเกิดการทารุณกรรม (abuse) ลูกน้อยลง

ส่วนที่ 2 ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน (ต่อ)

ภาวะหายใจเร็วชั่วคราวในทารกแรกเกิด (Transient tachypnea of the newborn; TTN, TTNB) หมายถึง

เป็นความผิดปกติของระบบหายใจที่พบได้ในทารกหลังเกิดใหม่ๆ และเป็นสาเหตุของภาวะหายใจลำบากที่พบบ่อยที่สุดในทารกคลอดครบกำหนด ทารกจะมีการหายใจเร็วกว่าช่วงปกติ (ทารกหายใจปกติ 40-60 ครั้งต่อนาที) เชื่อว่าเป็นจากการมีสารน้ำค้างอยู่ในปอด ส่วนใหญ่พบในทารกอายุครรภ์มากกว่า 35 สัปดาห์ที่คลอดโดยไม่ผ่านช่วงของการแบ่งคลอด เช่น คลอดโดยการผ่าตัดคลอดส่วนใหญ่หายได้เองในเวลา 24-48 ชั่วโมง (สุริพร ศรีโพธิ์อุ้น, 2562)

สาเหตุ

ภาวะหายใจเร็วชั่วคราวในทารกแรกเกิด มีสาเหตุมาจากการที่ทารกไม่สามารถขับน้ำที่อยู่ภายในปอดออกมาได้หมด ทำให้การหายใจในระยะแรกเกิดไม่มีประสิทธิภาพ ขณะอยู่ในครรภ์มารดาทารกไม่มีการแลกเปลี่ยนก๊าซ ที่ปอดเพราะปอดเต็มไปด้วยน้ำ แต่เมื่อเข้าสู่ระยะคลอดทารกจะมีการเตรียมเพื่อการหายใจครั้งแรกผ่านกระบวนการดูดซึมน้ำในปอดกลับเข้าสู่ระบบน้ำเหลืองและระบบไหลเวียนเลือด โดยในระยะ 2-3 สัปดาห์ก่อนถึงกำหนดคลอด จะมีการหลั่งสาร catecholamines เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะ epinephrine และ isoproterenol ซึ่งสารเหล่านี้มีบทบาทในการ กระตุ้นให้มีการดูดกลับสารน้ำในปอดผ่านทางเยื่อหุ้มทางเดินหายใจ ทำให้ปอดของทารกมีพื้นที่ในการแลกเปลี่ยนก๊าซและพร้อมสำหรับการหายใจเมื่อแรกคลอด5 และเมื่อเข้าสู่ระยะคลอดทารกเคลื่อนเข้าสู่ช่องทางคลอดของมารดา ทรวงอกของทารกจะถูกบีบ (vaginal squeeze) ทำให้มีการคายน้ำออกจากปอด เป็นการเตรียมพร้อมสำหรับการ หายใจครั้งแรก เมื่อแรกคลอดทารกจะมีภาวะออกซิเจนในเลือดลดลงทำให้เลือดมีสภาพเป็นกรดเล็กน้อย ซึ่งเป็นตัวกระตุ้นให้ทารกมีการหายใจครั้งแรกเกิดขึ้น แต่หากกระบวนการขจัดน้ำออกจากปอดของทารกถูกรบกวน เช่น การคลอดก่อนกำหนด หรือเกิดการคลอดโดยที่ยังไม่มีกระบวนการคลอดเกิดขึ้น ทำให้น้ำค้างเหลืออยู่ในปอดทารก ส่งผลทารกหายใจไม่มีประสิทธิภาพเกิดภาวะหายใจเร็วชั่วคราวในระยะแรกเกิดได้ (สุภาวดี พลภักดี, 2561)

พยาธิสรีรวิทยา

การที่มีสารน้ำสะสมอยู่ในถุงลมปอดและในเนื้อเยื่อนอกถุงลมปอด (extra-alveolar interstitium) ทำให้หลอดลมบีบเค้นอย่างรุนแรง (compress)เกิดการอุดตันทางเดินหายใจ มีผลทำให้อากาศถูกกักและปอดมีการขยายตัวมากเกินไป เลือดขาดออกซิเจนจากการที่ถุงลมมีการกำซาบ (perfusion) แต่มีการระบายก๊าซออก (ventilation) ไม่พอเพียงทำให้คาร์บอนไดออกไซด์ในเลือดสูง (เกรียงศักดิ์ จิระแพทย์, 2562)

อาการและอาการแสดง

ในระยะแรกเกิดส่วนมากจะมีคะแนนแอฟการ์เท่ากับหรือต่ำกว่า 5 อาการหายใจเร็ว (tachypnea) จะเกิดขึ้นภายใน 6 ชั่วโมงหลังคลอดโดยในชั่วโมงแรกอาจมีอัตราการหายใจปกติ (40 - 60 ครั้งต่อนาที) และอัตราการหายใจจะค่อยๆ เพิ่มขึ้นใน 4-6 ชั่วโมงต่อมา อัตราการหายใจสูงสุด อาจสูงได้ถึง 162 ครั้งต่อนาที จะพบเมื่ออายุ 6-36 ชั่วโมง แล้วอัตราการหายใจจะค่อยๆ ลดลงสู่ปกติ เมื่ออายุ 48-72 ชั่วโมง รายที่อาการรุนแรงอาจใช้เวลาถึง 7 วัน กว่าจะกลับมาเป็นปกติ นอกจาก อาการหายใจหอบเหนื่อยแล้วทารกอาจมีอาการเขียวเล็กน้อย หายใจปึกจมูกบาน (nasal flaring) มีการดึงรั้ง (retraction) ของช่องซี่โครงหรือใต้ชายโครง หน้าอกนูนขณะหายใจเข้าและมีเสียง grunting ขณะหายใจออก และอาจพบทรวงอกโป่งกว่าปกติ (hyperinflation)

ส่วนที่ 2 ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน(ต่อ)

การวินิจฉัย

1. การตรวจภาพรังสีปอด ในระยะอาการเริ่มแรกเป็นช่วงที่ถุงลมมีน้ำอยู่มาก จะเห็นเป็นฝ้าขาวหรือจุดขาวเล็กๆ กระจายทั่วไปในปอด ปอดมีปริมาตรเพิ่มขึ้น (hyperaeration) โดยพบกระบังลมซีกขวาอยู่ต่ำกว่าซีโครงซี่ที่ 8 และเส้นผ่าศูนย์กลางหน้าหลัง (A-P diameter) ของทรวงอกเพิ่มขึ้นเห็นแก่งอากาศในทางเดินหายใจ (air bronchogram) หลอดเลือดที่ขั้วปอดเด่นชัดขึ้น (prominent vascular marking)

2. การตรวจทางห้องปฏิบัติการ การวิเคราะห์ก๊าซในเลือดพบภาวะกรดจากการหายใจ (respiratory acidosis) คาร์บอนไดออกไซด์คั่งและเลือดขาดออกซิเจน(สุภาวดี พลภักดี, 2561)

การรักษา

- ให้การดูแลทั่ว ๆ ไปแบบประคับประคอง เช่น การควบคุมอุณหภูมิโดยการนำเข้าสู่ตูบ
- ถ้ามีอาการหายใจหอบเหนื่อยมากกว่า 60 ครั้งต่อนาทีและมีอาการเขียวร่วมด้วย ควรให้ออกซิเจนที่มีความชื้นที่เหมาะสม
- ในระยะหายใจหอบเหนื่อยมากควรงดอาหารทางปาก ให้สารน้ำทดแทนทางหลอดเลือดดำเมื่ออาการดีขึ้นจึงเริ่มให้นมทางสายยาง ถ้าหายใจหอบเหนื่อยน้อยลง (อัตราการหายใจน้อยกว่า 60 ครั้งต่อนาที) เริ่มให้ดูดนมเองได้
- ไม่มีความจำเป็นต้องให้ยาปฏิชีวนะ นอกจากมีการติดเชื้อร่วมด้วยหรือแทรกซ้อนภายหลัง

การพยาบาลภาวะหายใจเร็วชั่วคราวในทารกแรกเกิด

พยาบาลห้องคลอดผู้ให้การดูแลทารกในระยะ 2 ชั่วโมงแรก ต้องสามารถจำแนกอาการหายใจเร็วชั่วคราวในทารกแรกเกิด และภาวะหายใจลำบาก ซึ่งภาวะหายใจเร็วชั่วคราวในทารกแรกเกิด มีอาการที่สำคัญ คืออัตราการหายใจมากกว่า 60 ครั้ง/นาที และอาจมีอาการผิดปกติของการหายใจร่วมด้วย เช่น ปีกจมูกบาน หายใจออกเสียงดัง ออกนุ้ม เป็นต้น โดยส่วนใหญ่มักไม่มีอาการเขียว และการหยุดหายใจร่วมด้วย แต่ภาวะหายใจลำบากจะมีการหายใจที่ผิดปกติและมักจะมีอาการหยุดหายใจ (apnea) เขียว (cyanosis) และมีการเปลี่ยนแปลงของอัตราการเต้นของหัวใจร่วมด้วย พยาบาลควรช่วยเหลือทารกตั้งแต่ในระยะคลอด เพื่อส่งเสริมการปรับตัวของระบบหายใจ และ เผื่อระวังลักษณะผิดปกติของการหายใจ สำหรับการดูแลทารกที่มีภาวะหายใจเร็วชั่วคราวนั้นเป็นการดูแลแบบ ประคับประคอง เพื่อช่วยส่งเสริมการปรับตัวของทารกและป้องกันภาวะแทรกซ้อน ดังนี้ (สมศิริ รุ่งอมรรัตน์, 2559)

1. ก่อนการคลอดลำตัวทารก ใช้ลูกสูบยางดูดเสมหะในปากและจมูกให้ทางเดินหายใจโล่ง ก่อนกระตุ้นให้ ทารกร้องไห้ เพื่อส่งเสริมการหายใจของทารกแรกเกิดและให้การพยาบาลเพื่อป้องกันภาวะอุณหภูมิกายต่ำได้ radiant warmer รับผิดชอบต่อทารกให้แห้งและห่อตัวให้อบอุ่น ป้องกันภาวะแทรกซ้อนของระบบหายใจ
2. ในระยะหลังคลอด 2 ชั่วโมง ให้เผื่อระวังสังเกตลักษณะการหายใจและระดับความอึดตัวของออกซิเจนใน เลือด ควรติดตามอย่างอาการอย่างใกล้ชิดในทารกที่มีปัจจัยเสี่ยง หรือมีอาการหายใจเร็วชั่วคราวในระยะแรกเกิด
3. ในทารกที่มีอาการหายใจเร็วชั่วคราวควรมีการให้ออกซิเจนที่มีความเข้มข้นตั้งแต่ 40% ขึ้นไปตามแผน การรักษา และเป็นออกซิเจนที่ผ่านความชื้นนิยมให้ O₂ canular หรือ O₂ box² เพื่อช่วยส่งเสริมการดูดกลับของสารน้ำในปอด ส่งเสริมการปรับตัวของระบบหายใจและระบบไหลเวียนเลือด
4. ในทารกที่มีอัตราการหายใจมากกว่า 80 ครั้ง/นาที ให้งดดูดนม และให้สารละลาย 10% DW ขนาด 60-80 มล./กก./วัน ทางหลอดเลือดดำตามแผนการรักษา
5. ถ้าทารกอาการไม่ดีขึ้น ภายใน 2 ชั่วโมง ต้องรายงานแพทย์เพื่อพิจารณาส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ และการตรวจพิเศษเพื่อประกอบการวินิจฉัยภาวะหายใจเร็วชั่วคราวในระยะแรกเกิด และให้ยาปฏิชีวนะเพื่อ ป้องกันการติดเชื้อของระบบทางเดินหายใจ
6. ส่งต่อทารกแรกเกิดที่มีภาวะหายใจเร็วชั่วคราว ไปยังหออภิบาลทารกแรกเกิด(NICU) เพื่อดูแลป้องกันและ เผื่อระวังภาวะหายใจลำบาก และภาวะแทรกซ้อนอื่นๆ จนกว่าอาการจะคงที่

ส่วนที่ 2 ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน(ต่อ)

4. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินการ และเป้าหมายของงาน

4.1 สรุปสาระสำคัญ

ชื่อกรณีศึกษา การพยาบาลทารกน้ำหนักตัวน้อยที่มีภาวะหายใจเร็วช่วงขณะ

ข้อมูลทั่วไป ผู้ป่วยทารกเพศชาย อายุ 1 วัน เชื้อชาติไทย สัญชาติไทย ศาสนาพุทธ

สถานภาพในปกครอง เป็นบุตรคนแรกของบิดามารดา การศึกษา วิทยาทรก

แหล่งที่มาของข้อมูล ประวัติการฝากครรภ์และการคลอด การสัมภาษณ์จากมารดาของผู้ป่วย และเวชระเบียนผู้ป่วย
โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชสระแก้ว

วันที่รับเข้าโรงพยาบาล 9 กุมภาพันธ์ 2564 เวลา 11.52 น.

วันที่รับไว้ดูแล 9 กุมภาพันธ์ 2564 เวลา 14.40 น.

วันที่จำหน่ายออกจากความดูแล 17 กุมภาพันธ์ 2564 เวลา 13.00 น.

วันที่จำหน่ายออกจากโรงพยาบาล 17 กุมภาพันธ์ 2564 เวลา 13.00 น.

รวมวันที่รับไว้ในโรงพยาบาล 8 วัน

รวมวันที่รับไว้ในความดูแล 9 วัน

อาการสำคัญที่มารโรงพยาบาล ทารกหายใจเร็ว 2 ชั่วโมงหลังคลอด

ประวัติความเจ็บป่วยในปัจจุบัน

ทารกแรกคลอดทารกรู้สึกตัวดี ตัวแดง ร้องเสียงดัง มีปลายมือปลายเท้าคล้ำ อัตราการเต้นของหัวใจ > 100 ครั้งต่อนาที อัตราการหายใจ 58 ครั้งต่อนาที ค่าความอิ่มตัวของออกซิเจนในเลือด 95% ย้ายสังเกตอาการที่ห้องคลอด

30 นาทีหลังคลอด เจาะ DTX = 45 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ on OG feed นม 20 ml เจาะ DTX ซ้ำ = 52 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์

2 ชั่วโมงหลังคลอด ทารกรู้สึกตัวดี หายใจเร็วขึ้นอัตราการหายใจ 62 ครั้งต่อนาที ค่าความอิ่มตัวของออกซิเจนในเลือด 93 % On O₂ box 5 ลิตรต่อนาที กุมารแพทย์พิจารณาย้าย หอผู้ป่วยทารกแรกเกิดป่วย

ประวัติการเจ็บป่วยในอดีต ทารกอายุครรภ์ 37 สัปดาห์ มารดาปฏิเสธการเจ็บป่วยด้วยโรคติดต่อร้ายแรงหรือโรคทางพันธุกรรมของคนในครอบครัว

ประวัติการเจ็บป่วยของบุคคลในครอบครัว ไม่มีบุคคลในครอบครัวมีโรคประจำตัวประวัติการตั้งครรภ์

มารดาอายุ 18 ปี G₁P₀ A₀L₀ GA 37wks.by Ballard score) ฝากครรภ์ที่โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชจังหวัดสระแก้ว ฝากครรภ์ครั้งแรกเมื่ออายุครรภ์ 12 สัปดาห์ ฝากครรภ์ทั้งหมด 4 ครั้ง ครบตามเกณฑ์ ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ Anti HIV = Negative, HBsAg = Negative, VDRL= Non Reactive, Blood group = AB, Rh typing = positive, OF = Negative, DCIP = Negative, Hct ครั้งที่ 1 = 36 %, Hct ครั้งที่ 2 = 38 % มารดาปฏิเสธโรคประจำตัว

ประวัติการคลอด

มารดาครรภ์ที่ 1 มาด้วย Twins เจ็บครรภ์คลอด วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2564 เวลา 07.20 น. แรกรับ Cervix dilate 4 เซนติเมตร Eff 70% MI station 0 ไม่พบเลือดออก มารดาได้ Dexamethasone 6 mg ทางกล้ามเนื้อ ทุก 12 ชั่วโมง 1 dose คลอด C/S วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2564 เวลา 11.52 น

ส่วนที่ 2 ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน (ต่อ)

4.1 สรุปสาระสำคัญ (ต่อ)

ประวัติการแพ้ยา ขณะให้การรักษามีประวัติแพ้ยาใดๆ

ประวัติการเจริญเติบโตและพัฒนาการ รอบหัว 31 เซนติเมตร รอบอก 31 เซนติเมตร ตัวยาว 47 เซนติเมตร

น้ำหนักแรกคลอด 2,480 กรัม

ประวัติการรับภูมิคุ้มกัน แรกเกิดได้รับวัคซีน Engeric B

การประเมินสภาพร่างกายตามระบบ

สัญญาณชีพ : อุณหภูมิ 37 องศาเซลเซียส อัตราการเต้นของหัวใจ 156 ครั้ง/นาที อัตราการหายใจ 78 ครั้ง/นาที

ความดันโลหิต 76/31 มิลลิเมตรปรอท ค่าความอิ่มตัวของออกซิเจนในกระแสเลือด 100%

ลักษณะทั่วไป : ทารกตื่นร้องเสียงดังดี น้ำหนัก 2,180 กรัม ส่วนสูง 47 เซนติเมตร

ผิวหนังและเล็บ : ผิวหนังมีสีเหลืองตั้งแต่ใบหน้าถึงขาทั้งสองข้าง ไม่มีอาการบวม ไม่พบผื่น ไม่พบบาดแผล ไม่พบจุดจ้ำเลือดตามร่างกาย

ศีรษะ : รูปร่างปกติ กระโหลกศีรษะมีรูปร่างสมมาตรกันทั้ง 2 ข้าง ไม่มีแผล ไม่มีก้อน กระหม่อมหน้าและหลังยังไม่ปิด

ใบหน้า : มีรูปร่างเป็นรูปไข่ ใบหน้าและอวัยวะบนใบหน้าสมส่วนกันและเหมือนกันทั้ง 2 ข้าง ผิวหนังเรียบ ไม่บวม ไม่มีก้อน ไม่มีตุ่มหนอง

ตา : ม่านตากลมเท่ากันทั้ง 2 ข้าง เยื่อบุตาขาวไม่แดง เปลือกตาทั้ง 2 ข้างไม่ซีด

หู : ใบหูรูปร่างปกติ ไม่มีน้ำหนองไหล

จมูก : มีขนาดเหมาะสมกับใบหน้า ไม่คัด ไม่เอียงผิดปกติ ขณะหายใจมีปีกจมูกบาน

ปาก : ริมฝีปากแห้ง ลักษณะขากรรไกรปกติ

คอ : ลำคอตั้งตรง สมมาตรกันทั้ง 2 ข้าง คอไม่แข็ง คลำไม่พบก้อน

ทรวงอกและปอด : รูปร่างทรวงอกเท่ากันทั้ง 2 ข้าง ขยายได้ดี ไม่มีก้อน ปอดมีเสียงลมผ่านดังเท่ากันทั้ง 2 ข้าง

ไม่มีเสียงร้องครางขณะหายใจออก (grunting) หายใจหอบเหนื่อยอัตราหายใจ 78 ครั้ง/นาที ไม่มีชายโครงบวม

แขนขา : เคลื่อนไหวแขนและขาทั้งสองข้างได้

หัวใจและระบบการไหลเวียนโลหิต : อัตราการเต้นของหัวใจ 156 ครั้ง/นาที เต้นแรงดี สม่ำเสมอ ไม่ได้ยินเสียงหัวใจ

ผิดปกติ (murmur) ชีพจรที่แขนขา คอ ขาหนีบ สม่ำเสมอเท่ากันทั้งสองข้าง ความดันโลหิต 76/31 มิลลิเมตรปรอท

ระบบเลือดต่อมไร้ท่อ : ความเข้มข้นของเลือด 57% ไม่มีเลือดออกตามอวัยวะต่างๆ ของร่างกาย บริเวณรักแร้และ

ขาหนีบคลำไม่พบต่อมไร้ท่อโต

ระบบทางเดินอาหาร : ท้องไม่อืด คลำไม่พบตับและม้ามโต ไม่มีเสียง bowel sound

ระบบกระดูกสันหลังและกล้ามเนื้อ : กระดูกสันหลังอยู่ในแนวกลางลำตัวได้สัดส่วน กล้ามเนื้อแขนขาปกติ

การเคลื่อนไหวของแขนขามีแรง ขยับได้

ระบบประสาท : ระดับความรู้สึกตัวดี ไม่มีชักเกร็ง

ระบบทางเดินปัสสาวะและอวัยวะสืบพันธุ์ : อัณฑะเริ่มลงในถุงอัณฑะ ถุงอัณฑะมีรอยย่นเล็กน้อย องคชาตรูปร่างปกติ มีรูทวารหนัก

ส่วนที่ 2 ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน (ต่อ)

ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ

ตารางที่ 1 ผลการตรวจระดับน้ำตาลในเลือด (DTX)

วันที่	เวลา	ผลการตรวจ	ค่าปกติ	การแปลผล
9 กุมภาพันธ์ 2564	14.40 น.	45 mg/dl	50-150 mg/dL	ต่ำกว่าปกติ
9 กุมภาพันธ์ 2564	15.10น.	71 mg/dl	50-150 mg/dL	ปกติ
9 กุมภาพันธ์ 2564	18.00น.	106 mg/dl	50-150 mg/dL	ปกติ
9 กุมภาพันธ์ 2564	24.00น.	88 mg/dl	50-150 mg/dL	ปกติ
10 กุมภาพันธ์ 2564	06.00น.	118 mg/dl	50-150 mg/dL	ปกติ

ตารางที่ 2 ผลการตรวจนับเม็ดเลือด (Complete Blood Count :CBC) วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2564 เวลา 14.53 น.

สิ่งส่งตรวจ	ผลการตรวจ	ค่าปกติ	การแปลผล
WBC	2,210 cells/ul	5,000 – 10,000 cel/mm ²	ต่ำปกติ
RBC	4.96 cells/ul	4.03 – 5.55 cells/ul	ปกติ
Hemoglobin	17.9 g/dL	12.8 – 16.1 g/dL	สูงกว่าปกติ
hematocrit	53 %	38.2 – 65 %	ปกติ
Platelet count	176,000 cells/ul	140,000 – 400,000 cells/ul	ปกติ
Band form	0 %	0 %	ปกติ
Neutrophil	69 %	40 – 70 %	ปกติ
Lymphocyte	20 %	20 – 50 %	ปกติ
Monocyte	8 %	3 – 11 %	ปกติ
Eosinophil	3 %	0 – 9 %	ปกติ
MCV	106.7 fl	78.9 – 98.6 fl	สูงกว่าปกติ
MCH	36.2pg	25.9 – 33.4 pg	สูงกว่าปกติ
MCHC	34.4 g/dL	32 – 34.9 g/dL	ปกติ
RDW	15.7 %	11.8 – 15.2 %	สูงกว่าปกติ

ส่วนที่ 2 ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน (ต่อ)

4.1 สรุปสาระสำคัญ (ต่อ)

ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ (ต่อ)

ตารางที่ 3 ผลการตรวจนับเม็ดเลือด (Complete Blood Count :CBC) วันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2564 เวลา 15.35 น.

สิ่งส่งตรวจ	ผลการตรวจ	ค่าปกติ	การแปลผล
WBC	1,820 cells/ul	5,000 – 10,000 cell/mm ²	ต่ำกว่าปกติ
RBC	5.23 cells/ul	4.03 – 5.55 cells/ul	ปกติ
Hemoglobin	18.6 g/dL	12.8 – 16.1 g/dL	สูงกว่าปกติ
hematocrit	55 %	38.2 – 65 %	ปกติ
Platelet count	162,000 cells/ul	140,000 – 400,000 cells/ul	ปกติ
Band form	0 %	0 %	ปกติ
Neutrophil	58 %	40 – 70 %	ปกติ
Lymphocyte	28 %	20 – 50 %	ปกติ
Monocyte	6 %	3 – 11 %	ปกติ
Eosinophil	8%	0 – 9 %	ปกติ
MCV	105.1 fl	78.9 – 98.6 fl	สูงกว่าปกติ
MCH	35.6 pg	25.9 – 33.4 pg	สูงกว่าปกติ
MCHC	33.9g/dL	32 – 34.9 g/dL	สูงกว่าปกติ
RDW	16.2 %	11.8 – 15.2 %	สูงกว่าปกติ

ตารางที่ 4 ผลการตรวจระดับบิลิรูบินในเลือด (Total bilirubin)

วันที่	เวลา	ผลการตรวจ	ค่าปกติ	การแปลผล
11 กุมภาพันธ์ 2564	15.35 น.	12.41 mg/dL	<9 mg/dL	สูงกว่าปกติ
12 กุมภาพันธ์ 2564	06.00 น.	11.26 mg/dL	<9 mg/dL	สูงกว่าปกติ
13 กุมภาพันธ์ 2564	06.00 น.	8.49mg/dL	<9 mg/dL	ต่ำกว่าปกติ

ส่วนที่ 2 ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน (ต่อ)

4.1 สรุปสาระสำคัญ (ต่อ)

ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ (ต่อ)

ตารางที่ 5 ผลการตรวจเพาะเชื้อในเลือด (Hemoculture)

สิ่งส่งตรวจ	วันที่ตรวจ	ผลการตรวจ	ค่าปกติ	การแปลผล
Hemoculture	11 กุมภาพันธ์ 2564 (14.53น.)	2 day และ 5 day No growth	No growth	ปกติ

ตารางที่ 6 ผลการตรวจคัดกรองตัวเหลือง (Jaundice work up) วันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2564 เวลา 15.35 น

สิ่งส่งตรวจ	ผลการตรวจ	ค่าปกติ	การแปลผล
Total bilirubin	12.41 mg/dL	< 9 mg/dL	สูงกว่าปกติ
Direct bilirubin	0 mg/dL	0 – 0.4 mg/dL	ปกติ
ABO Grouping	B (แม่ AB)	-	ปกติ
Rh Typing	Positive	Positive	ปกติ
Direct Coombs test	Negative	Negative	ปกติ
G6PD	Normal	Normal	ปกติ
Reticulocyte	2.7 %	2 – 6%	ปกติ

ผลการตรวจทางรังสี

วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2564 เวลา 14.53 น. มี Aeration 7 ช่อง ไม่มี infiltration ไม่มี cardiomegaly
การวินิจฉัยของแพทย์

ทารกคลอดครบกำหนดมีน้ำหนักตัวน้อยร่วมกับภาวะหายใจเร็วชั่วคราว (Term with Low birth weight with TTNB)

ส่วนที่ 2 ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน (ต่อ)

4.1 สรุปสาระสำคัญ (ต่อ)

สรุปอาการและอาการแสดงรวมการรักษาของแพทย์ตั้งแต่รับไว้จนถึงจำหน่ายจากความดูแล วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2564 เวลา 14.40 น.

แรกรับที่งานห้องผู้ป่วยทารกแรกเกิดป่วย ทารกตื่นร้องเสียงดังตี ตัวแดงตี ประเมินอาการและอาการแสดงของภาวะพร่องออกซิเจน พบทารกมีอาการหายใจหอบเหนื่อย มีชายโครงบุ๋มเล็กน้อย (mid subcostal retraction) ค่าสัญญาณชีพ อุณหภูมิ 37.1 องศาเซลเซียส อัตราการหายใจ 78 ครั้ง/นาที ค่าความดันโลหิต 65/45 มิลลิเมตรปรอท ค่าความอิ่มตัวของออกซิเจนในเลือด 100% ดูแลจัดท่านอนศีรษะสูง 30 องศา และ on O₂ Box 5 LPM ตามแผนการรักษา ส่งตรวจภาพถ่ายรังสีปอดพบปอดมีการขยายตัว(Aeration) 8 ช่อง No infiltrate , No cardiomegaly ให้นั่งดื่มน้ำ ผลระดับน้ำตาลในเลือด (DTX) แรกรับ 45 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ ติดตามบันทึกสัญญาณชีพและเฝ้าระวังภาวะแทรกซ้อนจากระดับน้ำตาลในเลือดต่ำ เช่น ชีพ สั่น หดหายใจ เขียว หายใจเร็ว กระสับกระส่าย hypotonia ชัก หรือหมดสติ ดูแลให้ 10% DW 5 มิลลิกรัม push ทางหลอดเลือดดำทันทีและให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำเป็น 10% DW 500 มิลลิกรัม ทางหลอดเลือดดำ อัตราหยด 9.8 มิลลิกรัม/ชั่วโมง ตามแผนการรักษาของแพทย์ และเฝ้าระวังตำแหน่งที่ให้สารน้ำ เพื่อป้องกันการรั่วออกนอกหลอดเลือด ติดตาม DTX ซ้ำ 30 นาที = 71 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ หลังจากนั้นติดตาม DTX ทุก 6 ชั่วโมงระดับ DTX อยู่ช่วง 88-118 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ ทารกไม่พบภาวะแทรกซ้อนจากน้ำตาลในเลือดต่ำซ้ำ ค่าสัญญาณชีพ อุณหภูมิ 37.1-37.3 องศาเซลเซียส อัตราการหายใจ 68-78 ครั้ง/นาที อัตราการเต้นของหัวใจ 124-146 ครั้ง/นาที ความดันโลหิต 65/45 - 79/48 มิลลิเมตรปรอท ค่าความอิ่มตัวของออกซิเจนในเลือด 95-100 % สารน้ำเข้าร่างกาย 45 มิลลิกรัม สารน้ำออกจากร่างกาย 30 มิลลิกรัม น้ำหนัก 2,180 กรัม ขับถ่ายปกติ อุจจาระเป็นขี้เทา

วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2564

ทารกรู้สึกตัวดี หายใจสม่ำเสมอ ไม่หอบเหนื่อย ค่าสัญญาณชีพ อุณหภูมิ 36.8-37.2 องศาเซลเซียส อัตราการหายใจ 40-62 ครั้ง/นาที ค่าความดันโลหิต 62/40 - 68/41 มิลลิเมตรปรอท ค่าความอิ่มตัวของออกซิเจนในเลือด 100% ปรับลดออกซิเจนได้ ให้ทางจมูก 2 ลิตรต่อนาที หลังลดออกซิเจนหายใจไม่หอบเหนื่อย ไม่มีชายโครงบุ๋ม ไม่มีเขียว อายุครบ 24 ชั่วโมง เปลี่ยนสารน้ำเป็น 10%D/N/5 500 มิลลิกรัม ทางหลอดเลือดดำ อัตราหยด 1.8 มิลลิกรัม/ชั่วโมง เริ่มให้นมทางสายยาง 20 มิลลิกรัม 8 มื้อ รับนมได้ดี ท้องไม่อืด อาเจียน ติดตาม DTX ทุก 12 ชั่วโมง ระดับ DTX อยู่ช่วง 88 -118 มิลลิกรัม สารน้ำเข้าร่างกาย 199 มิลลิกรัม สารน้ำออกจากร่างกาย 160 มิลลิกรัม น้ำหนัก 2,440 กรัม ขับถ่ายปกติ อุจจาระเป็นขี้เทา

วันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2564

ทารกรู้สึกตัวดี หายใจไม่หอบเหนื่อย ค่าสัญญาณชีพ อุณหภูมิ 36.9-37.1 องศาเซลเซียส อัตราการหายใจ 48-52 ครั้ง/นาที อัตราการเต้นของหัวใจ 120-144 ครั้ง/นาที ความดันโลหิต 63/35-95/48 มิลลิเมตรปรอท ค่าความอิ่มตัวของออกซิเจนในเลือด 95-98 % ปรับลดออกซิเจนจนสามารถหายใจเอาออกได้ เพิ่มนมทางสายยางเป็น 25 มิลลิกรัม 8 มื้อ ตามแผนการรักษา ทารกรับนมได้ ไม่มี content ท้องไม่อืด ไม่มีอาเจียน หยดให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ มีตัวตาเหลือง อายุ 48 ชั่วโมง ผลค่าความเข้มข้นของเลือด(HCT) 56 เปอร์เซ็นต์, ค่าบิลิรูบินในเลือด (TB) 12.41 มิลลิกรัม/เดซิลิตร ดูแลให้ได้รับการส่องไฟ (Single photo)ตามแผนการรักษา เฝ้าระวังภาวะแทรกซ้อนจากการส่องไฟ ทารกไม่มีผื่น ไม่มีถ่ายเหลว ไม่มีร้องเสียงแหลม ไม่มีใช้สลับตัวเย็น น้ำหนัก 2,400 กรัม ขับถ่ายปกติ อุจจาระเป็นขี้เทา

ส่วนที่ 2 ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน (ต่อ)

4.1 สรุปสาระสำคัญ (ต่อ)

สรุปอาการและอาการแสดงรวมการรักษาของแพทย์ตั้งแต่รับไว้จนถึงจำหน่ายจากความดูแล (ต่อ)

วันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2564

ทารกรู้สึกตัวดี ไม่ซึม หายใจไม่หอบเหนื่อย ไม่มีเขียว ค่าสัญญาณชีพ อุณหภูมิร่างกาย 36.9-37.4 องศาเซลเซียส อัตราการหายใจ 52-56 ครั้ง/นาที อัตราการเต้นของหัวใจ 126-148 ครั้ง/นาที ความดันโลหิต 64/32 - 60/38 มิลลิเมตรปรอท ค่าความอิ่มตัวของออกซิเจนในเลือด 96-98 % เพิ่มนมทางสายยางเป็น 30 มิลลิลิตร 8 มื้อ ตามแผนการรักษา ทารกรับนมได้ ไม่มี content ท้องไม่อืด ชั่วโมงที่ 66 ผล HCT = 51 %, TB = 11.26 มิลลิกรัม/เดซิลิตร On Single photo ต่อตามแผนการรักษา ทารกไม่มีผื่น ไม่มีถ่ายเหลว ไม่มีร้องเสียงแหลม ผลการส่งตรวจเพาะเชื้อเสมหะ (sputum culture) ของวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2564 3 วัน ไม่พบเชื้อ น้ำหนัก 2,350 กรัม ขับถ่ายปกติ อุจจาระสีเหลือง

วันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2564

ทารกรู้สึกตัวดี ไม่ซึม หายใจไม่หอบเหนื่อย ไม่มีเขียว สัญญาณชีพ อุณหภูมิร่างกาย 37-37.2 องศาเซลเซียส อัตราการหายใจ 50-56 ครั้ง/นาที อัตราการเต้นของหัวใจ 126 - 150 ครั้ง/นาที ความดันโลหิต 68/37- 98/48 มิลลิเมตรปรอท ค่าความอิ่มตัวของออกซิเจนในเลือด 98-99% เพิ่มนมเป็น 40 มิลลิลิตร 8 มื้อ กระตุ้นดูดนมจากเต้าได้ครั้งละ 10-20 มิลลิลิตร ให้นมทางสายยางเพิ่มจนครบปริมาณที่กำหนด รับนมได้ไม่มี content ท้องไม่อืด ผล HCT= 53 %, TB= 8.49 มิลลิกรัม/เดซิลิตร แพทย์ให้หยุดส่องไฟ ทารกไม่มีผื่น ไม่มีถ่ายเหลว ไม่มีร้องเสียงแหลม น้ำหนัก 2,370 กรัม ขับถ่ายปกติ อุจจาระสีเหลือง

วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2564

ทารกรู้สึกตัวดี ไม่ซึม หายใจไม่หอบเหนื่อย ไม่มีเขียว สัญญาณชีพ อุณหภูมิร่างกาย 37-37.2 องศาเซลเซียส อัตราการหายใจ 48-52 ครั้ง/นาที อัตราการเต้นของหัวใจ 120 - 140 ครั้ง/นาที ความดันโลหิต 78/47- 88/48 มิลลิเมตรปรอท ค่าความอิ่มตัวของออกซิเจนในเลือด 98-99% เพิ่มนมเป็น 40 มิลลิลิตร 8 มื้อตามแผนการรักษา กระตุ้นดูดนมจากเต้าได้ครั้งละ 20-30 มิลลิลิตร ยังต้องให้นมทางสายยางเพิ่มบางมื้อ รับนมได้ ไม่มี content ท้องไม่อืด ไม่มีตัวตาเหลือง น้ำหนัก 2,380 กรัม น้ำหนักยังขึ้นไม่ดี ขับถ่ายปกติอุจจาระสีเหลือง

วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2564

ทารกรู้สึกตัวดี ไม่ซึม หายใจไม่หอบเหนื่อย ไม่มีเขียว สัญญาณชีพ อุณหภูมิร่างกาย 36.8-37.2 องศาเซลเซียส อัตราการหายใจ 52-56 ครั้ง/นาที อัตราการเต้นของหัวใจ 124-150 ครั้ง/นาที ความดันโลหิต 70/46- 98/56 มิลลิเมตรปรอท ค่าความดันโลหิตเฉลี่ย 48-69 มิลลิเมตรปรอท ค่าความอิ่มตัวของออกซิเจนในเลือด 98-99% เพิ่มนมเป็น 45 มิลลิลิตร 8 มื้อตามแผนการรักษา กระตุ้นดูดนมจากเต้าได้เองทุกมื้อ ไม่ต้องให้นมทางสายยางเพิ่ม ท้องไม่อืด ไม่อาเจียน ไม่มีตัวตาเหลือง ดูแลให้กินยาวิตามินรวมรับประทาน 1 มิลลิลิตร วันละ 1 ครั้ง ตามแผนการรักษา น้ำหนัก 2,390 กรัม ขับถ่ายปกติอุจจาระสีเหลือง

วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2564

ทารกรู้สึกตัวดี ไม่ซึม หายใจไม่หอบเหนื่อย ไม่มีเขียว ดูตนเองจากเต้าทุกมื้อ ท้องไม่อืด ไม่อาเจียน ผิวหนังมีความตึงตัวดี ไม่แห้ง ริมฝีปากชุ่มชื้น กระหม่อมไม่บวม สัญญาณชีพ อุณหภูมิร่างกาย 36.9-37.2 องศาเซลเซียส อัตราการหายใจ 54-56 ครั้ง/นาที อัตราการเต้นของหัวใจ 126-158 ครั้ง/นาที ความดันโลหิต 72/45-98/46 มิลลิเมตรปรอท ค่าความอิ่มตัวของออกซิเจนในเลือด 98-99% ดูแลสอนวิธีการป้อนยาทางปากทารกให้กับมารดา และมารดาปฏิบัติได้ถูกต้อง ทารกไม่มีการสลับกะรับประทานยา แพทย์วางแผนจำหน่ายทารกในวันถัดไป น้ำหนัก 2,410 กรัม ขับถ่ายปกติอุจจาระสีเหลือง

ส่วนที่ 2 ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน (ต่อ)**4.1 สรุปสาระสำคัญ(ต่อ)**

สรุปอาการและอาการแสดงรวมการรักษาของแพทย์ตั้งแต่รับไว้จนถึงจำหน่ายจากความดูแล(ต่อ)

วันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2564

ทารกรู้สึกตัวดี ไม่ซึม หายใจไม่หอบเหนื่อย ไม่มีเขียว ดูดนมจากเต้าได้เองทุกมื้อท้องไม่อืด มารดป้อนยาทารกเองได้ถูกต้อง ทารกไม่มีการสำลักขณะรับประทานยา ไม่อาเจียนไม่มีตัวตาเหลือง สัญญาณชีพ อุณหภูมิร่างกาย 36.8-37.2 องศาเซลเซียส อัตราการหายใจ 48-52 ครั้ง/นาที อัตราการเต้นของหัวใจ 124-150 ครั้ง/นาที ความดันโลหิต 70/4-98/56 มิลลิเมตรปรอท ค่าความอิ่มตัวของออกซิเจนในเลือด 98-99% น้ำหนัก 2,440 กรัม ขับถ่ายปกติ อุจจาระสีเหลือง แพทย์อนุญาตให้กลับบ้านได้เวลา 13.00น.

ส่วนที่ 2 ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน (ต่อ)

4.1 สรุปสาระสำคัญ (ต่อ)

สรุปข้อวินิจฉัยทางการพยาบาล

1. ทารกมีภาวะพร่องออกซิเจน เนื่องจากทารกไม่สามารถขับน้ำที่อยู่ภายในปอดออกมาได้หมด
2. ทารกมีภาวะภาวะน้ำตาลในเลือดต่ำเนื่องจากน้ำหนักตัวน้อยและเมตาบอลิซึมในร่างกายยังไม่สมบูรณ์
3. มีภาวะบิลิรูบินในเลือดสูง เนื่องจากมีการแตกทำลายของเม็ดเลือดแดงและขับบิลิรูบินได้ไม่เต็มที่
4. การควบคุมอุณหภูมิร่างกายไม่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากไขมันสะสมในร่างกายน้อย
5. มีโอกาสได้รับสารน้ำและอาหารไม่เพียงพอ เนื่องจากระบบทางเดินอาหารยังไม่สมบูรณ์
6. มารดามีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเจ็บป่วยของบุตร เนื่องจากยังไม่เข้าใจแผนการรักษาและอาการของบุตร
7. มีโอกาสได้รับความอบอุ่นและการกระตุ้นสัมผัสจากมารดาไม่เพียงพอ เนื่องจากถูกแยกรักษา
8. มารดาขาดความรู้ในการเลี้ยงดูทารกน้ำหนักตัวน้อย ที่มีภาวะหายใจลำบาก และมีภาวะตัวเหลือง

หลังจำหน่าย

สรุปกรณีศึกษา

ทารกแรกคลอดทารกรู้สึกตัวดี ตัวแดง ร้องเสียงดัง มีปลายมือปลายเท้าคล้ำ อัตราการเต้นของหัวใจ > 100 ครั้งต่อนาที อัตราการหายใจ 58 ครั้งต่อนาที ค่าความอิ่มตัวของออกซิเจนในเลือด 95% ย้าย observe LR

30 นาทีหลังคลอด เจาะ DTX = 45 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ on OG feed นม 20 ml เจาะ DTX ซ้ำ = 52 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์

2 ชั่วโมงหลังคลอด ทารกรู้สึกตัวดี หายใจเร็วตื่นอัตราการหายใจ 62 ครั้งต่อนาที ค่าความอิ่มตัวของออกซิเจนในเลือด 93 % On O₂ box 5 ลิตรต่อนาที กุมารแพทย์พิจารณาย้าย หอผู้ป่วยทารกแรกเกิดป่วย

แรกรับที่หอผู้ป่วยทารกแรกเกิดป่วย ทารกตื่นร้องเสียงดังดี ตัวแดงดี ประเมินอาการและอาการแสดง ของภาวะพร่องออกซิเจน พบทารกมีอาการหายใจหอบเหนื่อย มีชายโครงบุ๋มเล็กน้อย (mid subcostal retraction) อัตราการหายใจ 74 - 78 ครั้ง/นาที ค่าความอิ่มตัวของออกซิเจนในเลือด 100% ดูแลจัดท่านอนศีรษะสูง 30 องศา และ on O₂ Box 5 LPM ตามแผนการรักษา ส่งตรวจภาพถ่ายรังสีปอดพบปอดมีการขยายตัว (Aeration) 8 ช่อง พบ Perihilar infiltrate , No cardiomegaly ให้งดน้ำงดอาหาร ผลระดับน้ำตาลในเลือด (DTX) แรกรับ 45 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ ให้ 10% DW 5 มิลลิลิตร push ทางหลอดเลือดดำ ให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำเป็น 10 % DW 500 มิลลิลิตร ทางหลอดเลือดดำ อัตราหยุด 9.8 มิลลิลิตร/ชั่วโมง ตามแผนการรักษาของแพทย์ ติดตาม DTX ซ้ำ 30 นาที 71 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ หลังจากนั้นติดตาม DTX ทุก 6 ชั่วโมงระดับ DTX อยู่ช่วง 88-118 มิลลิกรัมเปอร์เซ็นต์ ทารกไม่พบภาวะแทรกซ้อนจากน้ำตาลในเลือดต่ำซ้ำ ค่าสัญญาณชีพ อุณหภูมิ 37.1-37.3 องศาเซลเซียส อัตราการหายใจ 68-78 ครั้ง/นาที อัตราการเต้นของหัวใจ 124-146 ครั้ง/นาที ความดันโลหิต 65/45-69/45 มิลลิเมตรปรอท ค่าความดันโลหิตเฉลี่ย 44-52 มิลลิเมตรปรอท ค่าความอิ่มตัวของออกซิเจนในเลือด 95-100% ถ่ายอุจจาระเป็นขี้เทา ทารกหายใจสม่ำเสมออัตราการหายใจ 40-62 ครั้ง/นาที ไม่หอบเหนื่อยไม่มีชายโครงบุ๋ม ไม่มีเขียวปริมณฑลออกซิเจนได้ให้ทางจมูก 2 ลิตรต่อนาที เริ่มให้นมทางสายยาง 20-40 มิลลิลิตร 8 มื้อ และกระตุ้นดูดนมจากเต้าให้ได้เอง เมื่ออายุครบ 24 ชั่วโมง เปลี่ยนสารน้ำเป็น 10% D/N/5 500 มิลลิลิตร ทางหลอดเลือดดำ อัตราหยุด 1.8 มิลลิลิตร/ชั่วโมง ทารกรับนมได้ ท้องไม่อืด ไม่มีอาเจียน แพทย์จึงหยุดให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ อายุครบ 48 ชั่วโมง ทารกมีภาวะตัวเหลือง ผลค่าความเข้มข้นของเลือด (HCT) 56 เปอร์เซ็นต์, ค่าบิลิรูบินในเลือด (TB) 12.41 มิลลิกรัม/เดซิลิตร ดูแลให้ได้รับการส่องไฟ (Single photo) ไม่พบภาวะแทรกซ้อนรับการรักษา ผล HCT = 53 %, TB = 8.49 มิลลิกรัม/เดซิลิตร แพทย์จึงหยุดให้หยุดส่องไฟ ทารกหายใจไม่หอบเหนื่อย ปรับลดออกซิเจนจนสามารถหายใจเอาออกได้

ส่วนที่ 2 ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน (ต่อ)

4.1 สรุปสาระสำคัญ (ต่อ)

สรุปกรณีศึกษา(ต่อ)

ทารกรู้สึกตัวดี ไม่ซึม หายใจไม่หอบเหนื่อย ไม่มีเขียว อัตราการหายใจ 48 – 52 ครั้ง/นาที ค่าความอิ่มตัวของออกซิเจนในเลือด 95 – 98 % กระตุ้นดูดนมจากเต้าให้ได้ตึ้นน้ำหนักขึ้นดีตามเกณฑ์ มารดามายเยี่ยมบุตรสม่ำเสมอ และให้ความร่วมมือในการกระตุ้นประสาทสัมผัสกับทารกทุกครั้งที่เขาเยี่ยม มารดาสามารถปฏิบัติการดูแลทารกขณะรักษาในโรงพยาบาลได้ถูกต้อง เช่น ทำความสะอาดเช็ดตัวเปลี่ยนผ้า การเช็ดตาและสะดือ การเช็ดปากและสามารถทบทวนความรู้ในการดูแลทารกน้ำหนักน้อย ที่มีภาวะหายใจลำบากชั่วคราว ร่วมกับภาวะตัวเหลืองเมื่อกลับบ้านได้ เช่น สังเกตอาการผิดปกติที่ต้องมาพบแพทย์ก่อนนัด การรักษาความสะอาดร่างกายทั่วไป การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ การดูแลร่างกายให้อบอุ่น ระวังการเปียกชื้นและทำให้ตัวเย็น ระวังการสำลักเวลาให้นม หลีกเลี่ยงการสัมผัสเชื้อโรค เมื่อเป็นหวัดให้สวมผ้าปิดปากและจมูก การล้างมือบ่อยๆ การจัดสภาพแวดล้อมที่บ้านให้เหมาะสมในการเลี้ยงทารกการจัดหาอุปกรณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของทารก การมารับวัคซีน การตรวจต่อเนื่องตามนัด เป็นต้น ทำให้มารดามีความมั่นใจในการเลี้ยงดูบุตรมากขึ้น แพทย์จึงพิจารณาให้กลับบ้านได้ เพื่อติดตามผลการปฏิบัติกิจกรรมในการดูแลทารกน้ำหนักตัวน้อย ที่มีภาวะหายใจเร็วชั่วคราว ร่วมกับภาวะตัวเหลืองของมารดา ส่งต่อประสานงานการเยี่ยมต่อเนื่องที่บ้านหลังจำหน่ายภายใน 1สัปดาห์ และติดตามการมาตรวจตามนัดหลังจำหน่าย 1เดือน เพื่อติดตามอาการของทารกหลังจำหน่ายต่อไป รวมระยะเวลาที่รับไว้ในความดูแลทั้งหมด 9 วัน

ส่วนที่ 2 ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน (ต่อ)

4.2 ขั้นตอนการดำเนินการ

1. ศึกษาสถิติ ข้อมูลการเจ็บป่วยด้วยโรคต่างๆ
2. เลือกเรื่องที่จะศึกษา และกรณีศึกษาจากผู้ป่วยที่มาใช้บริการ
3. ศึกษารวบรวมข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวกับกรณีศึกษา ผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ การตรวจร่างกาย ประเมินสภาพผู้ป่วย และแผนการดูแลรักษาของแพทย์
4. ศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสารวิชาการ วารสารที่เกี่ยวข้อง และประสบการณ์
5. ปรึกษาพยาบาลชำนาญการและกุมารแพทย์ผู้รักษา
6. นำข้อมูลที่ได้มารวบรวม และวิเคราะห์ปัญหา
7. วางแผนให้การพยาบาลตามกระบวนการพยาบาล โดยเน้นการพยาบาลแบบองค์รวม
8. ปฏิบัติการพยาบาลตามแผนการพยาบาลและประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาลตามแผนการพยาบาลที่กำหนด
9. สรุปกรณีศึกษา วิเคราะห์ และให้ข้อเสนอแนะ
10. จัดทำเอกสาร พิมพ์ตรวจสอบความถูกต้อง

4.3. เป้าหมายของงาน

เพื่อให้ทารกน้ำหนักตัวน้อยร่วมกับมีภาวะหายใจเร็วชั่วคราว ที่มีภาวะน้ำตาลในกระแสเลือดต่ำและตัวตาลีหลังคลอด ได้รับการดูแลรักษาพยาบาลที่ถูกต้องและได้รับความปลอดภัย ไม่เกิดภาวะแทรกซ้อน

5. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/เชิงคุณภาพ)

5.1 ผลสำเร็จของงานเชิงปริมาณ

ให้การพยาบาลทารกที่มีน้ำหนักตัวน้อยร่วมกับภาวะหายใจเร็วชั่วคราว จำนวน 1 ราย รับผิดชอบในการดูแลตั้งแต่วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2565 เวลา 14.40 น. ถึงวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2565 เวลา 13.00 น. รวมระยะเวลาที่อยู่ในความดูแล 9 วัน

5.2 ผลสำเร็จของงานเชิงคุณภาพ

1. มารดามีความพึงพอใจในการให้การพยาบาลทารกน้ำหนักตัวน้อย ร่วมกับภาวะหายใจเร็วชั่วคราว ที่มีภาวะน้ำตาลในกระแสเลือดต่ำและตัวตาลีหลังคลอด
2. ทารกน้ำหนักตัวน้อยร่วมกับภาวะหายใจเร็วชั่วคราวที่มีภาวะน้ำตาลในกระแสเลือดต่ำและตัวตาลีหลังคลอดได้รับการดูแลที่ถูกต้องตามมาตรฐานการพยาบาลปลอดภัย ไม่มีภาวะแทรกซ้อนที่รุนแรงและไม่เกิดภาวะแทรกซ้อน

6. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ

1. เพื่อเพิ่มคุณภาพการให้บริการทางการพยาบาลทารกน้ำหนักตัวน้อยร่วมกับภาวะหายใจเร็วชั่วคราว ที่มีภาวะน้ำตาลในกระแสเลือดต่ำและตัวตาลีหลังคลอดให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. เพื่อเป็นแนวทางในการดูแลทารกน้ำหนักตัวน้อย ร่วมกับภาวะหายใจเร็วชั่วคราว ที่มีภาวะน้ำตาลในกระแสเลือดต่ำและตัวตาลีหลังคลอด ไม่เกิดภาวะแทรกซ้อน ไม่เกิดความพิการ เจริญเติบโตมีพัฒนาการที่สมวัย
3. บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรค อากาการ การรักษาของทารกแรกเกิดที่มีน้ำหนักตัวน้อย ร่วมกับภาวะหายใจเร็วชั่วคราว ที่มีภาวะน้ำตาลในกระแสเลือดต่ำและตัวตาลีหลังคลอด และสามารถดูแลทารกเมื่อกลับบ้าน และปฏิบัติตามคำแนะนำได้อย่างถูกต้อง

ส่วนที่ 2 ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน (ต่อ)

7. ความยุ่งยากและซับซ้อนในการดำเนินการ

1. ทารกยังไม่สามารถสื่อสารถึงความรู้สึกเจ็บป่วยและความต้องการของตนเองได้จึงจำเป็นต้องมีการสังเกตอาการอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่องเพื่อให้ความช่วยเหลือและตอบสนองความต้องการของ ทารกและเป็นสื่อกลางระหว่างทารกและญาติในการบอกถึงสถานการณ์ที่ทารกประสบอยู่

2. บิดามารตามองความวิตกกังวลเกี่ยวกับความรุนแรงของโรคและวิธีการรักษา สังเกตได้จาก การสอบถามอาการซ้ำๆในเรื่องเดียวกันกับพยาบาลแต่ละเวรและต้องใช้เวลาในการให้ข้อมูลในเรื่อง เดียวกันซ้ำๆหลายครั้งจึงได้จัดทำ เอกสารความรู้เกี่ยวกับโรคและการปฏิบัติการพยาบาลมาประกอบ ในการอธิบายอาการและวิธีการรักษา พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้บิดามารดาซักถามถึงอาการและการดูแลรักษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจ มั่นใจและคลายความวิตกกังวลยอมรับ การรักษามากขึ้น

8. ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการ

1. ทารกไม่สามารถสื่อสารถึงความเจ็บปวดและความต้องการของตนเองได้ ทำให้ต้องใช้ทักษะ ประสบการณ์และความละเอียดรอบคอบในการประเมินความเจ็บปวดและความต้องการของทารก ต้องสังเกตอาการผิดปกติอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา

2. บิดามารดามีความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเจ็บป่วยของบุตร ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคของบุตร ทำให้ขาดความมั่นใจในการดูแลทารก จึงทำให้มีความวิตกกังวลมากขึ้น

3. การกระตุ้นการให้นม ต้องใช้เวลาและทักษะในการช่วยเหลือมารดาอุ้มเข้าเต้าได้อย่างถูกต้อง

9. ข้อเสนอแนะ

1. บุคลากรในหน่วยงานต้องมีสมรรถนะในการดูแลทารกแรกเกิดป่วย มีความละเอียดรอบคอบ สังเกตความละเอียดอ่อนของทารกได้

2. ควรมีการนิเทศงานบุคลากรทางการพยาบาลที่จบใหม่เกี่ยวกับการประเมิน และการให้การพยาบาลทารกน้ำหนักตัวน้อยร่วมกับภาวะหายใจเร็วชั่วคราว ที่มีภาวะน้ำตาลในกระแสเลือดต่ำและตัวตาลีหลังคลอด รวมถึงการใช้เครื่องช่วยหายใจชนิดต่างๆ ที่ถูกต้องและเหมาะสมในทารกแต่ละราย

3. แนะนำให้มารดาคุมกำเนิดอย่างถูกวิธี เพราะมารดาอายุน้อย

10. การเผยแพร่ผลงาน

ประชุมวิชาการประจำเดือนในหน่วยงาน

ส่วนที่ 2 ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน (ต่อ)

11. ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน

นางสาวเสาวลักษณ์ เกื่อนคำ ผู้เสนอมีส่วนของผลงาน ร้อยละ 100

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ).....เสาวลักษณ์ เกื่อนคำ.....

(นางสาวเสาวลักษณ์ เกื่อนคำ)

(ตำแหน่ง) พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ

(วันที่)..... 19 ..... / ..... พฤศจิกายน ..... / 2566.....

ผู้ขอประเมิน

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวเป็นความจริงทุกประการ

รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในงาน	ลายมือชื่อ
1. ชื่อผู้ขอรับการประเมิน นางสาวเสาวลักษณ์ เกื่อนคำ	เสาวลักษณ์ เกื่อนคำ

ส่วนที่ 2 ผลงานที่เป็นผลการปฏิบัติงานหรือผลสำเร็จของงาน (ต่อ)

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ).....ศิริกุล ทรัพย์เรือง.....

(นางสาวศิริกุล ทรัพย์เรือง)

(ตำแหน่ง) หัวหน้างานหอผู้ป่วยทารกแรกเกิดป่วย

(วันที่).....๕ / สิงหาคม / ๒๕๖๕.....

ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล

(ลงชื่อ)..........

(นางสาวรัตนา ด่านปริดา)

(ตำแหน่ง) หัวหน้าพยาบาล

(วันที่).....๒๒ / สิงหาคม / ๒๕๖๕.....

ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล

(ลงชื่อ)..........

(นายสมคิด ยืนประโคน)

(ตำแหน่ง) ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชสระแก้ว

(วันที่).....๒๕ / มกราคม / ๒๕๖๖.....

ผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไป

(ลงชื่อ)..........

(นายประภาส ผูกดวง)

(ตำแหน่ง) นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดสระแก้ว

(วันที่).....2/7 ม.ค. 2566.....

ผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไป

แบบเสนอแนวคิดการพัฒนาหรือปรับปรุงงาน (ระดับชำนาญการ)

1.เรื่อง นวัตกรรมหมอนป้องกันการสำลักในทารกแรกเกิด

2.หลักการและเหตุผล

อาการสำลัก (Aspiration) คืออาการที่เกิดขึ้นเมื่อมีสิ่งแปลกปลอมหล่นเข้าไปในช่องคอหรือหลอดลม ทำให้เกิดขวางช่องทางการหายใจ ไม่สามารถหายใจได้ตามปกติ (สมศักดิ์ อรรถศิลป์, 2562) โดยเฉพาะทารกคลอดก่อนกำหนดน้ำหนักน้อย การดูดกลืนยังไม่สมบูรณ์ ทารกดูดนมเข้าไปในปากมากกว่าที่จะกลืนได้ในแต่ละครั้ง ทำให้นมส่วนที่ล้นออกมาไหลเข้าไปในทางเดินหายใจและอุดกั้นการเข้า-ออกของอากาศ จึงนำไปสู่การสำลักได้ อีกทั้งความสามารถที่ไม่ดี อาจทำให้ทารกมีความจำเป็นที่ต้องได้รับนมทางสายยางให้อาหารทางปาก (Orogastric tube, OG Tube) (Nursesoulciety ,2564) ซึ่งการสำลักนมนั้นเป็นสาเหตุสำคัญอีกประการ ที่ส่งผลให้ทารกเกิดปอดอักเสบติดเชื้อที่เกิดขึ้นในโรงพยาบาล (Hospital Acquired Pneumonia, HAP) ทำให้ทารกได้รับอันตรายและนอนโรงพยาบาลนานขึ้น ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลเพิ่มขึ้น (พรพิมล ลีทอง, 2562)

สถิติงานห้องผู้ป่วยทารกแรกเกิดป่วย โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชสระแก้ว ในปี 2563 – 2565 มีทารกที่เจ็บป่วยเข้ารับการรักษา จำนวน 1,521 ราย 1,423 ราย และ 1,053 ราย จำนวนวันนอน ในโรงพยาบาลเท่ากับ 6,274 วัน 5,430 วัน และ 4,431 วัน (ศูนย์สารสนเทศโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชสระแก้ว,2566) พบอุบัติการณ์การเกิด HAPจากการสำลักในหอผู้ป่วยทารกแรกเกิดป่วย ในปี 2563 -2565 จำนวน 2 ,4, 5 ราย คิดเป็นร้อยละของการติดเชื้อ 0.32, 0.55, 1.13 ต่อ 1,000 วันนอนตามลำดับซึ่งมีแนวโน้มสูงขึ้นในทุกปี จากปัญหาดังกล่าวงานหอผู้ป่วยทารกแรกเกิดป่วย จึงนำมาทบทวนหาแนวทางการแก้ไข เพื่อป้องกันการสำลักซึ่งเป็นสาเหตุหลักในการเกิด HAP ในทารกที่นอนในหอผู้ป่วยทารกแรกเกิดป่วย ทั้งทารกคลอดก่อนกำหนดและคลอดครบกำหนดทุกราย

ดังนั้นผู้เสนอผลงานจึงมีแนวคิดศึกษาและจัดทำนวัตกรรมหมอนป้องกันการสำลัก ในทารกแรกเกิด เพื่อช่วยในการจัดท่านอนศีรษะสูงป้องกันการสำลักในทารกแรกเกิดทุกราย ให้มีความสะดวกรวดเร็ว ในการให้นมทางสายยางหรือหลังกินนมจากเต้านมมารดา และช่วยให้ทารกแรกเกิดมีความปลอดภัย ลดปัญหาการสำลักนมก่อให้เกิดอุบัติการณ์การเกิด HAP ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการพัฒนาการดูแลทารกแรกเกิดป่วยให้ได้มาตรฐานมากยิ่งขึ้น

3.บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ และข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางแก้ไข

ทารกคลอดก่อนกำหนดน้ำหนักน้อยการดูดกลืนยังไม่สมบูรณ์ต้องได้รับอาหารทางสาย OG Tube และในรายที่ตัวเหลืองส่องไฟ มารดาไม่ได้อุ้มลูกเรอหลังกินนมเสร็จ เมื่อลูกดูดนมเข้าไปในปากมากกว่า ที่จะกลืนได้ในแต่ละครั้ง ทำให้นมส่วนที่ล้นออกมาไหลเข้าไปในทางเดินหายใจและอุดกั้นการเข้า-ออก ของอากาศ จึงนำไปสู่การสำลักได้ ซึ่งการสำลักนมนั้นเป็นสาเหตุ ทำให้เกิด HAP ทำให้ทารกได้รับอันตรายและนอนโรงพยาบาลนานขึ้น ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลเพิ่มขึ้น การฟื้นฟูหายจากโรคซาลง การติดเชื้อที่ปอดอาจรุนแรงถึงขั้นเสียชีวิตได้ รวมถึงผลกระทบต่อครอบครัวและผู้ดูแล เกิดความเครียด วิตกกังวล และทางเศรษฐกิจของ ครอบครัวเสียรายได้ ซึ่งไม่สามารถประเมินค่าได้ หากหน่วยงานและบุคลากรไม่ตระหนักและใส่ใจ ในการปฏิบัติการป้องกันการเกิด HAP จากการสำลัก ตามข้อกำหนดวิธีปฏิบัติ (Work Instruction,WI) โดยเฉพาะพยาบาลที่มีบทบาทสำคัญในการดูแลทารกโดยตรง ซึ่งต้องมีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติการพยาบาลอย่างถูกต้องละเอียดรอบคอบ เพื่อป้องกันและลดปัญหาต่างๆ

จากการค้นหาสาเหตุของการเกิดสำคัญของทารกแรกเกิดป่วยพบว่า เจ้าหน้าที่บางคนไม่ปฏิบัติตาม WI ของการให้อาหารทางสาย OG Tube และไม่มีอุปกรณ์ในการจัดท่านอนยกศีรษะสูง ผู้เสนอผลงานจึงเห็นความสำคัญของการจัดท่านอนยกศีรษะสูง ให้กับทารกแรกเกิดป่วย การมีอุปกรณ์ที่เพียงพอและเหมาะสมในการช่วยการจัดท่านอนยกศีรษะสูงได้สะดวก และถูกต้องตามมาตรฐานการพยาบาล โดยใช้แนวคิดทฤษฎีการดูแลมนุษย์ของวัตสัน (Watson's human caring science) วัตสันเชื่อว่าการดูแลเป็นพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ การพยาบาลเป็นศาสตร์แห่งการดูแลมนุษย์ เป้าหมายของการดูแลคือ การช่วยเหลือบุคคลให้ค้นพบภาวะดุลยภาพของร่างกาย จิตใจ และจิตวิญญาณ โดยอาศัยปัจจัยการดูแล 10 ประการ (Watson, 1985 อ้างตาม ญัฐชยา วุฒิมิมาภรณ์, 2556) หนึ่งในนั้นคือ การใช้วิธีการแก้ปัญหาและตัดสินใจอย่างเป็นระบบซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการดูแล มีการนำกระบวนการทางการพยาบาลมาใช้ในการดูแลทารก เริ่มจากการประเมินปัญหาของทารกทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ โดยการสังเกต ค้นหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ พูดคุยซักถามมารดา เพื่อให้ได้ข้อมูลครอบคลุมทั้งองค์รวม และนำมาวางแผนการพยาบาลเพื่อจัดท่านอนยกศีรษะสูงป้องกันทารกแรกเกิดป่วยหลังจากนั้นจึงนำแผนที่ได้วางไว้มาปฏิบัติและประเมินผลตามจุดมุ่งหมายต่อไป

ดังนั้น ผู้เสนอผลงานจึงมีแนวคิดในการจัดท่านอนยกศีรษะสูงป้องกันทารกแรกเกิด โดยการจัดทำเป็นหมอนสามเหลี่ยมซึ่งดัดแปลงมาจากหมอนข้างตัดเย็บด้วยผ้า และยัดหมอนด้วยใยสังเคราะห์ให้อยู่ทรงและคงรูปของหมอนซึ่งหมอนที่ได้จะมีความอ่อนตัว นุ่ม ไม่อับชื้น ดูแลง่าย ไม่เกิดการระคายเคืองต่อผิวหนังทารก เหมาะกับการใช้จัดท่านอนยกศีรษะสูงของทารก โดยมุ่งหวังว่าทารกที่ได้ใช้นวัตกรรมหมอนจัดท่านอนยกศีรษะสูงตัวนี้ จะได้รับการจัดท่าที่ถูกต้อง เหมาะสมตามแนวทางปฏิบัติ เกิดความสุขสบาย ไม่เกิดอาการอันนำไปสู่การเกิด HAP และบุคลากรทางการพยาบาลที่ได้ใช้นวัตกรรมมีความพึงพอใจ สามารถปฏิบัติได้ตามมาตรฐานการพยาบาล ทำให้เกิดคุณภาพการพยาบาลที่ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้หอผู้ป่วยทารกแรกเกิดป่วย มีนวัตกรรมหมอนป้องกันทารกแรกเกิด
2. เพื่อให้บุคลากรทางการพยาบาลทุกคน ในงานหอผู้ป่วยทารกแรกเกิดป่วย นำนวัตกรรมหมอนป้องกันทารกแรกเกิดไปใช้กับทารกแรกเกิดป่วยทุกราย
3. เพื่อลดอุบัติการณ์การเกิดทารกแรกเกิดป่วยทุกราย

ระยะเวลาดำเนินการ

เดือน เมษายน 2566 – กรกฎาคม 2566

กลุ่มเป้าหมาย

1. ทารกแรกเกิดทุกราย ในหอผู้ป่วยทารกแรกเกิดป่วย
2. บุคลากรทางการพยาบาลทุกคน ในหอผู้ป่วยทารกแรกเกิดป่วย

ขั้นตอนการดำเนินการ

1. ทบทวนเวชระเบียนผู้ป่วยที่เกิด HAP ในปี 2565 ทุกราย
2. ปรีกษาหัวหน้าหอผู้ป่วยทารกแรกเกิดป่วย เพื่อขอความคิดเห็นและคำแนะนำ
3. ทบทวน(WI)เรื่องการให้อาหารทางสาย OG Tube
4. ศึกษาค้นคว้าจากตำรา งานวิจัยต่างๆ
5. ประชุมชี้แจงทีมบุคลากรทางการแพทย์ให้รับรู้และเข้าใจ
6. จัดทำนวัตกรรมหมอนป้องกันการสำลักในทารกแรกเกิดหมอน
7. นำไปใช้ในหอผู้ป่วยทารกแรกเกิดป่วย
8. วิเคราะห์ปัญหา อุปสรรค และนำมาปรับปรุงแก้ไขนวัตกรรมให้ดีขึ้น

4.ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทารกแรกเกิดป่วยได้รับการจัดทำนอนยกศีรษะสูงด้วยนวัตกรรมหมอนป้องกันการสำลักในทารกแรกเกิด
ทุกราย
2. บุคลากรทางการแพทย์ทุกคนในงานห้องผู้ป่วยทารกแรกเกิด มีความพึงพอใจ จากการใช้นวัตกรรมหมอน
ป้องกันการสำลักในทารกแรกเกิด
3. ทารกแรกเกิดป่วยทุกรายไม่เกิดการสำลัก

5.ตัวชี้วัดความสำเร็จ

1. งานห้องผู้ป่วยทารกแรกเกิดป่วย มีนวัตกรรมหมอนป้องกันการสำลักในทารกแรกเกิด จำนวน 10 ใบ
2. บุคลากรทางการแพทย์ทุกคนในงานห้องผู้ป่วยทารกแรกเกิดป่วย มีการใช้นวัตกรรมหมอนป้องกันการสำลัก
ในทารกแรกเกิดทุกราย ร้อยละ 100
3. ร้อยละความพึงพอใจของบุคลากรทางการแพทย์ต่อการใช้นวัตกรรมหมอนป้องกันการสำลักในทารกแรกเกิด
มากกว่าร้อยละ 90
4. อุบัติการณ์การสำลักในทารกแรกเกิดป่วย เท่ากับ 0

(ลงชื่อ) ..... ศาสตราจารย์ ..... เกื้อนคำ.....

(นางสาวเสาวลักษณ์ เกื้อนคำ)

(ตำแหน่ง) พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ

(วันที่) 18 / ..... พฤศจิกายน / ..... 2565.....

ผู้ขอประเมิน